

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 2. Venit in ciuitatem Samariæ, hic Christus se verum ostendit Deum, cui proprium est in cordibus efficaciter operari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

in peccatorum salutem & remedium, non eos superbus, tumensque dedignatur. O cæleste mysterium?

Hoc animos deiectos erigit peccatorum, fatigique vt ob id Deum Angeli collaudent. Alacris inuitat Dauid omnes sanctos, vt Deo ex toto corde laudes concinant gratiarum: *Exultate iusti in Domino.* Quæ laudis ratio, Dauid? Multa, eaque præclara Dei recenset opera iustorum digna præconijs, at illud prius singulare: *Ponit in thesauro abyssos.* Repicat hic D. Basilijus: *Ad communem intelligentiam, magis esset accommodatum si dixisset: Ponit in abyssis thesauros.* Quis namque vidit vngam, vt abyssus thesauris includeretur: oppositum valde bene: cum probè calleamus in illis terræ & maris abyssis recondi thesauros infinitos: Arca non parua includitur, sed panis aræ, pecunia non bursum sed burse pecuniam imponimus. Non contradico, sed ne secundum communem hoc sensum intellexeris, ait D. Augustinus quem sequitur D. Gregorius quia Dei thesauri, vixi sunt virtutum gratijs admodum venerandi, qui in eius eminenti abaco splendidi, illos D. Paulus appellat: *Vasa in honorem.* Pretiosa, & instrumenta, quæ Deus suis inserit thesauris, cælos intellige. Peccatores, abyssus sunt, quorum crimina fundum nesciunt, sic eos delineat D. Icaanes quando de dracone narrat infernali, quod in abyssis concludatur, quo declarat, quorundam corda omnium abyssos nequiarum, de quibus, & in quos supremum habet diabolus dominium. Hoc Dei est opus, Angelorum omniumque Sanctorum dignum laudibus, quod ad se quosdam rapiat peccatores, abyssos iniquitatum, & in illis ad abyssum demersos, & inter eminentissimos suos statuat sanctos, eoque quos in maximam nominis sui destinat ipse celsitudinem.

VIII. Hoc hodie peragit, En tibi mulier, abyssus libidinum, vilium adulteriorum impudica, porcorum hæra, perfida, viro perna, scoria Sarana: hæc Christus apprehendit, & inter thesauros collocat, qui inter vasa gloriæ & honoris emicant pretiosiores: cum ipsam Apostolam creet, vt illud exerceat officium anterior Apostolis, & prima sit Euangelij Iesu Christi apud infideles amantissima, vt illam vocare possis nec inmeito Archiapostolam: *Tantum Apoll. in loquitur Origen.* hæc mulier virtus Christus ad eos qui in urbe erant. Samaritanam fecit Euangelistam, dicit Simon de Cassia. Euangelizant enim Christum concubitus suis; idque tamã Hieron. Baptist. de Lanza. Tom. II.

verborum eloquentiâ, & emphrali rationum, vt conuerteret, totamque moueret ciuitatem, quoniam in Christum oculos dirigeret: *Consecratur tibi, Ps. 144. 1. Domine omnia opera tua, & facti tui benedicant tibi. Consecratur Domino misericordia eius.* Opus hoc igitur perferretur, & luce clarius intuebimur, quam ad virtum nobis Euangelista Christum proponat amore caprum; nam hic vrbane mulieri blandiatur, eam sibi per viam fidem assumat in sponsam, & qualiter per eam filios proceret spirituales & tot quidem, quot erant ciuitatis incolæ; ita vt tum temporis illa dicere poterit, quæ postmodum Diuus Iulius 1. Cor. 4. ait Corinthijs: *In Christo Iesu per Euangelium ego 15. vos genui.*

§. 2. Venit in ciuitatem Samarizæ: Hic Christus se verum ostendit Deum, cui proprium est in cordibus efficaciter operari.

Aggreditur amoris Euangelista, diuinos Principis cælorum affectus exponere, quos eo modo nobis, depingit, vt pariter probationem prosequatur eius propositionis, quam vt Euangelij sui collocauerat fundamentum, nostræque est fidei: scilicet, quod Christus verbum æternum, verus sit Deus: *In Ioan. 1. 1. principio erat verbum, &c.* Pro cuius confirmatione ipse testatur, se historiam conscripsisse Euangelicam, non omnia Christi miracula referens, sed ea tantummodo, quæ proposito maxime conueniebant, vt huius fidei veritas hominibus inculcicaretur: *Hæc autem scripta sunt, vt credatur, quia Iesus est filius Dei.* Inter alia recenset illud: quod, vt intentioni suæ congruum, ad eo fusè describit, & singularitus ornatum circumstantijs, vt intellexistis, est autem hoc inter Christi miracula, tale qualia non multa, Christus in mundo dignatus est operari, & in quo vim & potestatis suæ diuinæ declarat efficaciam, idque in duobus. Primo: per hoc quod operatus est intus in corde, in anima, in pectore huius mulieris. Secundo: per hoc quod operatus est in illa Samarizæ Provincia, & ciuitate Sjchar, ipsâ mediâ, totam illam conuertendo gentem Samaritanam infidelem.

Est igitur primo: hoc miraculum aptè propositum pro Christi Domini confirmanda diuinitate, per hoc quod operatus est in hac muliere: quia non est hoc opus minoris virtutis, quam primum, quod fecit in conspectu discipulorum suorum ad nuptias in Cana Galilææ, & statim

A a a a Ewart

II. Maior est qua conuersio in vinum.

Ioan. c. 2. 11.

Euangelistam lapidem angularem demonstrationis suae Evangelicae, quo Dominus aquam in vinum conuertit. Eximium miraculum, efficacissimum ad confirmanda corda discipulorum in fide, quo cognouerunt Christum, Dominum esse, auctoremque naturae, qui in creaturis quilibet, et quomodo libet operatur: Hoc fecit autem signorum Iesus, etc. Et crederunt in eum discipuli eius. Ea de causa historiam illam narravit Euangelista suis omnibus ornatam circumstantiis, dicendo: factas esse nuptias, & ubi, & quomodo fuerint invitati, & quomodo defecerit vinum, ac D. Virgo vini defectum filio indicauerit, & Dominus impleri iusserit hydrias aqua, sex numero, & Architrachus gustauerit &c. Nec minoris praesens est opus efficacit: si namque diuinum opus sit, aqua in vinum conuerti, excellentius opus est & magis diuinum (ita loquamur) corda transmutare, & quae prius erant carnea reddere spiritualia, terrena in caelestia conuerti, & daemonum speluncas in diuina palatia, titiones inferni, in caelestes Seraphinos. Etenim hoc est opus magis Deo conueniens in suis creaturis, cuius virtuti & potentiae proprium est, in ipsis liberis cordibus efficaciter operari, illa mutando, conuertendoque infernum in caelum, & daemones in Angelos.

1. 2. q. 13. art. 9.

III.

Iustificatio opus Dei maximum probatur esse, ob cordis libertatem Deo resistens.

D. Auer. Tract. 72. in Ioan. Tom. 9.

From. c. 8. 30.

Quaerit Theologorum primipilus D. Thomas quod sit opus Dei maximum, & respondet hoc esse praecellenti, quam creare caelos suis micantes sideribus, terram suis intertextam plantis, caecos illuminare, solidare claudos, leprosos mundare, quinimo mortuos suscitare: Ac alias inter rationes, illa probat Diui Augustini notissima propositione: *Maximè opus est, ut ex improprio fiat iustus, quam creare caelum & terram.* Quam ibidem exponit, pro: at, dicitque rationem esse clarissimam: quia tanto maius est opus aliquod, maiorisque difficultatis, quanto maiorem operarius reperit resistentiam. Non magne requiruntur vires, ut in molli quis luto operetur, scribatque in aqua, cum nulla sit resistentia contradictoria: maxima vero requiritur fortitudo ad operandum in aere duro, frigidoque sereno: resistit enim operanti fortissime. In omnibus operibus, quae Deus aut fecit, aut facit, nulla aut obstat, aut obstat resistentia: quia nec ullam tacere potuit in mundi principio ipsum nihil in ipsa creatione, quando de nihilo creauit caelum & terram, nec aqua, quando pisces & aues ex illa produxit; unde dicitur, quod omnia illa creauerit, quasi ex animi delectatione ludens: *Delectabar ludens.*

Nec quando humana indutus natura aqua in vino nouo ordine conuertit: sed nec vlla fuit in mortui resuscitatione, licet quatuordecim. Porro in hominis iustificatione Dei virtus cor resiliit hominis, opponit se, contumax, & diuinos potentiore ictus sua retrudit duritie. Moysen considera: hunc Deus sua mittit efficaciam armatum virga, qua sine vlla repugnancia operetur in caelis, in terra, in aquis, in animalibus, & quibuslibet creaturis: aquarum gurgites, ex petra producit durissima, virgam in serpentem commutat, & serpentem denuo in virgam; cor autem Pharaonis, tam se pertinaciter opponit, suaque duritie tam potenter illa Dei vires eludit, ut in eo nec paruum, nec magnum quid operetur. Emollit alter Propheta in totius populi corona solo verbo durissimum lapidem, altare saxum, ac nec parum, nec multum cor Regis Hieroboam potuit emollire: quinimo retrudit ictus tanto feruore contumax, ut in vatem ipsum caestros percussus insurgat, manus conetur iniicere, vinculumque captiuare. Hoc est, ita hoc est opus Deo proprium, & omnipotentiae suae primarium, in liberis cordibus operari, duris & obstitatis, illa mutare, conuerti, emollire, & cum essent inferni, ac daemoniorum habitaculum foedissimum, caelum creare, in quo Dei gloria resplendeat, totaque resideat Sanctissima Imitas.

Præclara censentur Eliae vatis opera, quae Scriptura cum admiratione dinumerat, Amplius: *Quis est Elias in mirabilibus suis. Et quis potest similiter se gloriarum tibi? Praeferte velle videtur eius opera, ut ceteris mirabiliora: Quis potest similiter se, etc.* Solo verbo claudibat, & iterum aperiebat caelum, ne plueret, aut ut plueret, ignem ex altissimis eduxit, & pro benedictione traxit deorsum, nec semel, sed ter: *Magis Dominus continuit caelum, & deiecit de caelo ignem super.* Aquam & ignem de eodem produxit caelo, quomodo & quando voluit verbo potentissimum. Filium viduae Sarephanae mortuum a vitam reuocauit: quale nec ab orbe condito factum homines auiderant: *Quis potest similiter se gloriarum: qui suscitasti maruam ab inferis.*

Nihilominus ipse fatebatur, opus maxime mirabile, quod diuina fecit virtute roboratus, hoc fuisse, quod in corde operatus est Eliae, illudque transmutauit. Cum alius Eliseus operarijs in agro suam dirigebat, terramque sulco colebat, & illi solummodo ad aurem susurrando, cor mutauit, tantumque egit, ut resiliis omnibus,

(a) T. de
marca
mayor.

libus, quibus attentus occupabatur, rebus
ab his adeo dissimilibus intenderet, sicut à ter-
ra cœlum distinet, fierique de agricola Prop-
pheta & Prædicator, & de viro campis afflueto,
Angelus Deo consecratus, cuiusque totus dicatus
obsequio. Hoc inter Eliaz opera palmam eri-
pita cuius executionem tota Dei requireba-
tur omnipotentia. Hoc credo voluit innuere,
dum illi ait: *Quod manum erat, feci tibi.* Quidquid
potui feci, hoc est supremum, quod diuina mihi
virtute communicata efficere potui, illud e-
rat, vt cor tuum transmutarem, & terrenis, quæ
præ manibus habebas, dimissis, vt fieres caelestis,
& amodo diuinis occupatus. Itaque præcellens
licet opus fuerit, filij viduæ Sarephanae, mor-
tuis ad lucem restitutio: non minus illo fuit
hoc, quum dicitur Deo maxime propria recen-
setur, cui hoc competit dominum esse cordis
humani, *Deus cordis mei:* psal. lebat. David. Deus
non auri mei, vel argenti, vel ciuitatum, vel re-
gnorum, vel eorum quorumlibet: quæ sunt in
terra: nimis enim dominum hoc esset limita-
tum, sed *Cordis mei:* nam in hoc supremum Dei
dominium, ac potestas definitur, quod operari
possit in eo, sicut Dominus, quomodo liber illi pla-
cuerit.

VI. Illo agendi modo suam voluit Hieremias de-
clarare potentiam, dum illi præcipit, in domum
descenderet figuli, & diligenter attenderet,
qua ratione de frusto lutu, quod non nisi dig-
num erat contemti pedibus, vel semel tantum cir-
cumflectendo rotam, vas formaret, educeret
que pulcherrimum, regio dignum abaco col-
locari. Meam agnosce, ô Prophecia potentiam:
quia *Sicut lutum in manu figuli, sic vos in manu
mea, dicit Dominus.* En tibi propeno fortissimū ar-
gumentum, quo suam Christus testatus est di-
uinitatem, quod Diuus Paulus indicat ex Ie-
choue SS. Patrum Græcorum, dum ait: *Qui
declaratus, vel comprobatus est filius Dei in virtu-
te secundum spiritum sanctificationis.* Perpende,
quo argumento probet Christus se esse fi-
lium Dei, eo ipso quo ostendit se ea virtute pol-
lere, qua corda sanctificet, & sentinas peccato-
rum & inferni in verum transmutet cœlum,
in gratissimam Deo sedem, & cloacas damo-
nicorum in templâ sanctissimâ digna Trinitate, pec-
catores immundos, horridos & infames, in ius-
tos conuertat mundissimos, dilectissimos, &
honoratissimos, sole, stellisque clariores. Cor
transmutat telonarij & furarij Matthæi, in Aposto-
lum, & Evangelistam: Zachariam Satanae filium,
pulum inferni, conuertit in filium Abrahæ. Il-

lum hodie contemplare, quam excellens, (a) in
hac muliere opus efficiat Ex puella aquaria,
carnali, abiecta, ita soluta in venere, vt hoc
satis indicat, quod proco domi aburatur, præter
quinque defunctos inaritos, vas format crystal-
linum, per quod lux ciuitatem Sichar prouincæ
Samaritæ Metropolitim illustrat, cœli Seraphim,
solem lucidissimum, quo sedentes in tenebris
& umbra mortis illuminat. En tibi durissimam
petram in aquas conuertit crystallinas Samari-
tanis in refrigerium, de quo sic proloquere:
*Qui conuertit petram in stagna aquarum & ru-
pem in fontes aquarum.*

§. 3. Probatum diuinam Christi potentiam, docendo
Sichar ciuitatem per mulierem Serpentem
fallacem.

N Edum indicat Euangelista diuinam in
eo Christi potentiam, quod huius con-
uertit (vt diximus) cor mulieris, & quæ
prius erat vile prostitulum, expedita quaestuaris,
fiat sanctissima, virtutis exemplar, depositum
thesaurorum Dei: prius lutum abominabile,
demum Sol clarissimus; sed in eo principaliter,
quod tali vtatur muliere, vt prima sit Euan-
gelij sui prædicatrix, tam eloquens, vt illius ope-
ra totam, & populosam Sichar conuertat ciuita-
tem. Erant autem huius ciuitatis Samaritani
ceteris terræ nationibus nequiores, Deoque odi-
biliores, Habent Spiritum sanctum testem, quæ
Salomonis ore longam texens eorum Litaniam,
quos Deus ab orbis incunabulis pluris ceteris
æstimauit, ac honorauit, di obus tandem verbis,
nationes illas profert, quas ceteris Deus plus
nauseabundus execratur, easque tres: *Duas gentes Eccli. 6. 50
odiuit anima mea: tertia autem non est gens, quam
oderim. Quam nedum exhorret anima mea, sed
& sic detestor, vt nihil ultra. Quæ illa? Qui se-
dent in monte Seir, & Philisthim, & stultus: popu-
lus, qui habitat in Subimis. Idumæi ex Elia del-
cendebant, qui montem Seir incolant: Philis-
thim, perpetui Iudæorum in terra promissionis
aduersarij, & Sichimitæ huius vrbis Sichem op-
pidani: quo nomine censentur illi binonimi sũte
Non gens, & populus stultus. Primum, Non gens:
non enim alij erant similes populis, qui ex vno
proceedebant patre, ex vna genti familia, sed in
vnum conuenit hinc inde sex milia nationum,
sine lege, in illo stemmate nobilis, abiecta, bar-
bara, permixta.*

Secundum: *Populus stultus:* quia cum tales
essent,

I. Qui stie-
runt Sa-
maritanij

VI. Non in
VII. Hinc
Christi
pater di-
uinitatis